

КОЗАК Едвард Теодорович (псевд. і крипт.: ЕКО, Е. К., Ек, Коко, Зиз, Косий, Пік, Авенір Люшня, Гриць Зозуля, Майк Чічка, Мамай; 21. 01. 1902, с. Гірне, нині Стрий. р-ну Львів. обл. — 22. 09. 1992, м. Воррен, шт. Мічиган, США) — карикатурист, письменник-гуморист, видавець, дизайнер. Брат [Альфреда](#), батько [Юрія](#) та [Яреми Козаків](#). Член Асоціації незалежних українських мистців (1932–39), Спільки українських образотворчих мистців (1941–44), Української спільки образотворчих мистців (від 1945). Навчався у Стрийській гімназії, художніх школах Відня й Любліна, Мистецькій школі О. Новаківського у Львові (1927–30). Під час 1-ї світової війни був учасником визвольної боротьби у лавах УГА. Підсудний у процесі УВО (Львів, 1922). Служив у Війську Польському (1923–24). Працював у Львові ілюстратором, редактором часописів «Зиз» (1923–33) і «Комар» (1933–39); ілюстратором видавничого концерну І. Тиктора (1933–39); у Кракові — у ж. «Юні друзі», «Дорога» (обидва — 1940–44), карикатуристом часопису «Kraakauer Zeitung» (1940–41). Голова українського мистецького гуртка «Зарево» (Краків, 1940-і рр.). Проілюстрував кн. «Лис Микита» І. Франка (Краків; Л., 1944). Від 1944 — у Німеччині, де 1947–48 очолював Спільку українських образотворчих мистців у таборах переселенців. Від 1950 — у США. Працював у галузях монументального церковного мистецтва та рисункового фільму. Писав гумористичні вірші, фейлетони, видав двотомник оповідань «Гриць Зозуля» (Детройт, 1973), «На хлопський розум Гриця Зозулі» (Мічиган, 1982). Редактор, видавець, ілюстратор сатир.-гумористичного часопису «Лис Микита» (Мюнхен, 1946–48; Нью-Йорк, 1950; Детройт, 1951–91). Ілюстратор дитячих казок на каналі Американського телебачення «WWJ-TM Channel 4» (1951–54) та художник телекартин кіностудії «Jam

Handy Film Studio» (1952–57) у Детройті. Брав участь у мистецьких виставках від 1930-х рр. Персональна — у Львові (1990). Три перші місця Всеамериканського конкурсу за серію кольорових телекартин (1950-і рр.). Розписував церкви на Львівщині (1929–30), у США (1950-і рр.); розробляв український дизайн, плакат, обгортку, співпрацював із театром малих форм «Веселий Львів» (1942–44), оформив декорації головні зали українського курорту «Союзівка» у США. Створив бл. 1000 картин, кілька тисяч карикатур, ілюстрацій. У графічних і живописних творах на теми Запорозької Січі, народних пісень та легенд виявив багату фантазію, винахідливість, композиційну майстерність, почуття гумору. Основна тема — українське село, історія, Львів, політика, українська еміграція, Гуцульщина; техніки виконання — олія, темпера, гуаш, акварель, акрилик. Творчість позначена глибоким знанням України; для неї притаманні оптимізм, динаміка, оригінальні сюжети. Оформляв книги І. Тиктора, ж. «Дзвіночок» (1932–39, придумав дотепну фабулу погляду «малого Ромця» на доросле життя), книжечки серій «Українська бібліотека», «Бібліотека для молоді», «Велика історія України». За простими малюночками для найменших — серйозна авторська модель морал.-етичного та патріотичного виховання. Деякі теми трансформували у комікси, ребуси, вірші. У політичній карикатурі значне місце відведено ситуації в Радянській Україні (серія сатир. карикатур на Сталіна та ідеї, що виражали сутність комуністичного режиму).

Основні твори

Графіка – цикл «За мотивами стрілецьких пісень» (1930-і рр.); серії кольор. листівок – на тему укр. нар. пісень (Мюнхен, 1949), «Село» (Мюнхен, 1956), до 50-річчя УСС (Нью-Йорк, 1965); «Лис Микита» (1960-і рр.), «Володимир Великий», «Весілля», «Український ярмарок», «Покутський ярмарок», «Стара корчма», «Село», «Гуцульська ніч», «Трембіти кличуть», «Лісовий чорт», «Мольфар», «Гуцулія», «Дівчина з птахою», «Мамай», «Їдуть до міста», «Дума про козака Голоту», «Чорний козак» (усі – 1960–90-і рр.); живопис – «Мотив Космача» (1935), «Знесінська церква у Львові», «Син Юрій» (обидва – 1942).

Рекомендована література

1. Рахманний Р. Сатира на сторожі правди // Червоний сміх над Києвом. Париж; Монреаль, 1971;
2. Кедрин І. Дещо про Едварда Козака та його карикатури // Сучасність. Мюнхен, 1986. Ч. 7–8;
3. Едвард Козак: Каталог. Л., 1990;

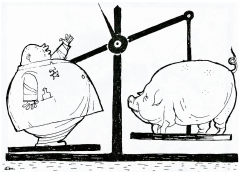
4. Яців Р. Пригода хлопського філософа // Вільна Україна. 1990, 24 трав.;
5. Козак С. Козак – і в дев'яносто козак! // Українські вісті. 1992, 15 квіт.;
6. Савчук М. Той, що не дозволяє нам відійти від нас

самих // Artline. 1998. № 4;

7. Яців Р. З теренів сміху і гніву ЕКа // Вісник НТШ. 2002. Ч. 28.

М. В. Савчук

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Козак Едвард Теодорович / М. В. Савчук // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2013. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-7842>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).